

Regionkontor Landbruk

Lørenskog, Oslo og Rælingen

Veileder SMIL- og dreneringsmidler 2026

I denne veilederen finner du informasjon om aktuelle tiltak innenfor SMIL- og dreneringsordningen, vilkår, tilskuddssatser, makssatser for egen innsats og noen tips og råd til søknadsomgangen i 2026. Veilederen er utarbeidet med bakgrunn i gjeldende [forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#) og [forskrift om tilskudd til drenering](#). Søknadene prioriteres etter de lokale målsettingene i Landbrukets tiltaksstrategier 2025 – 2028, som vist i tabellen på side 3.

SPESIELLE MILJØTILTAK I JORDBRUKET – SMIL

Hvem kan søke SMIL – midler?

- Foretak som er berettiget produksjonstilskudd.
- Eier av landbrukseiendom der det foregår tilskuddsberettiget produksjon.
- Landbrukseiendommer eid eller drivet av stat, fylke eller kommune kan ikke søke, med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer deltar.

Hvordan søke SMIL-midler

- Søknad sendes digitalt med innlogging via [Altinn](#).
- Disse vedlegg skal legges ved:
 - Kostnadsoverslag som viser totale kostnader (materialer, tjenester og arbeid). Eventuelt detaljert pristilbud fra entreprenør eller håndverker kan legges ved.
 - Kart som viser arealet/objektets beliggenhet og inntegnet tiltak. Bruk gjerne [gårdskart](#).
 - Bilder som dokumenterer tilstanden før tiltaket gjennomføres.
 - Prosjektbeskrivelse eller tilstandsrapport utarbeidet av fagperson (for tiltak på bygninger)
 - Andre relevante opplysninger
 - Skriftlig tillatelse fra grunneier dersom tiltaket gjennomføres på leid areal.
- **Søknadsfrist: 15. mars 2026.** Etter fristen behandles søknader fortløpende så lenge det er midler igjen.
- Det gis ikke tilskudd til tiltak som er påbegynt eller fullført før søknaden er behandlet.

Arbeidsfrist for SMIL-midler

Arbeidsfristen er tre år fra innvilgningsdato.

Etter skriftlig begrunnet søknad kan fristen forlenges med inntil to år, slik at maksimal arbeidsfrist blir fem år.

Veiledende satser for beregning av kostnader i 2026

Disse satsene kan benyttes ved utarbeidelse av eget kostnadsoverslag.

Veiledende makssatser for egen innsats – hydroteknikk:

Manuelt arbeid og administrasjon	400,-/time
Traktor eller minigraver m/fører	650,-/time
Traktor m/tilhenger	800,-/time
Gravemaskin under 8 tonn m/fører	800,-/time
Gravemaskin 8 til 12 tonn m/fører	850,-/time

For andre veiledende satser se [Håndbok for driftsplanlegging 2024/25](#) fra NIBIO

Veiledende makssatser for kulturlandskap og kulturminner:

Mann m/motorsag	500,-/time
Rydding av kratt	3 150,-/daa
Nettinggjerde (oppsett og materiell)	115,-/m
Gjerde 2 tråd (oppsett og materiell)	68,-/m
Gjerde 3 tråd (oppsett og materiell)	90,-/m
Kulturminner (per bygning)	115 000,-

Rapportering og utbetaling av SMIL-midler

- SMIL-midler utbetales etter fullført prosjekt og godkjent regnskap, basert på det godkjent kostnadsoverslaget.
- Tiltaket skal gjennomføres i tråd med godkjent plan og typetegninger der dette er aktuelt.
- Dersom kostnadene blir høyere enn det godkjente kostnadsoverslaget, kan det sendes en tilleggssøknad, hvor årsak til kostnadsøkningen må beskrives tydelig.
- Anmodning om del- eller sluttutbetaling, samt sluttrapport sendes digitalt via Altinn.

SMIL-tiltak, prioritering og tilskuddssatser

SMIL-midler kan gis til tiltak som:

- reduserer forurensning fra jordbruket, eller
- fremmer natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift.

I tabellen nedenfor presenteres SMIL-tiltakene i prioritert rekkefølge, i tråd med målsettingene i Landbrukets tiltaksstrategier for Lørenskog, Oslo og Rælingen 2025 – 2028.

Tema	Prioritering	Tiltak	Tilskuddssats
Forurensning og klima	1	Hydrotekniske tiltak - Gjenåpning av bekkelukkinger - Utbedring og oppgradering av eksisterende bekkelukking - Rehabilitering av gamle og etablering av nye kummer - Terrengforming ifm. plassering av kum, motfall til nedløpskummer - Reparasjon, oppdimensjonering og erosjonssikring/steinsetting av eksisterende utløp og skråninger - Forebyggingsarbeid i form av sikring av bunn og sider i åpne kanaler - Planlegging og rådgiving om prosjekter på gården	Inntil 70 %
	2	Karbonlagring og andre økologiske renseløsninger - Karbonbinding i jordbruksjord (spredning av biokull, ullpellets mm.) - Etablering av fangdam, kumdam, kvist- og stokkdammer ved jordbruksareal - Tømming av fangdam (ikke årlig vedlikehold) - Planting av kantvegetasjon, busker og trær langs erosjonsutsatte bekkkanter for å stabilisere kantene - Varig vegetasjon/le for å beskytte og skape bedre arbeidsmiljø, trivsel og vern av bygninger	Inntil 70 %
	3	Bygningstekniske miljøtiltak - Utvidelse av lager for husdyrgjødsel fra 8 til 12 måneder - Tiltak som reduserer avrenning fra husdyrgjødsel, oppsamling av talle, hindre avrenning fra utekveer og samleplasser, siloanlegg og lager for rundballer - Dekke over eksisterende gjødsellager for redusert utslipp til luft - Biobed – opprette plasser for fylling av sprøytevæske som reduserer risiko for forurensning og avrenning av plantevernmidler	Inntil 50 %
Kulturlandskap	4	Biologisk mangfold - Etablering, restaurering og skjøtsel av gammel kulturmark - Reetablering og restaurering av gamle gårdsdammer - Åkerriksevennlige slåttemetoder - Vipevennlig jordbruksdrift - Pollinatorvennlige tiltak - Fjerning av fremmede og skadelige arter	Inntil 100 %
	5	Beiter Gjenåpning og inngjerding av både verdifulle og andre beiter, med faste og virtuelle gjerder	Inntil 70 %
	6	Friluftsliv og tilgjengelighet - Etablere siktlinjer for å fremheve kulturlandskapet - Enkel tilrettelegging, rydding av stier ifm. gamle veifar og fegater - Sammenhengende sti- og turvegnett ifm. veger og linjedrag i landskapet - Forenkle adkomsten til utmark med porter, merking, skilting og infotavler - Kompensasjon for vesentlig ulempe ifm. allmenn ferdsel, avlingstap	Inntil 70 %
Kulturminner og kulturmiljøer	7	Gamle bygninger og kulturmiljøer - Stabbur, mindre bygninger i helhetlig gårdstun/husmannsplass – utvendig - Utløer/buer, smier, møller - utvendig - Boplasser, gamle hustufter - Gravhauger og røyser - Gamle vegfar eller fegater, steingjerder og tre- og steinbruer - Alleer, hager og gårdsmiljøer av kulturhistorisk betydning	Inntil 70 %, maks kr. 115 000,- per bygning ¹
Planlegging	8	Fellestiltak Planlegging av fellesprosjekt som leder til et konkret tiltak knyttet til et vassdrag eller et område	Inntil 100 %

¹ Det settes et øvre tak på kr 115 000,- i tilskudd per bygning, for perioden 2025-2028. Dette er for å unngå at enkelttiltak legger beslag på en for stor del av samlet tilskuddsbeløp til kommunene.

Eksempler på SMIL-tiltak og vilkår

1. Hydrotekniske tiltak

Tilskuddet kan gis til gjenåpning av gamle bekkelukkinger, utbedring av eksisterende bekkelukkinger, tiltak på kummer, oppdimensjonering, reparasjon av rør og erosjonssikring av utløp. Hydrotekniske tiltak er kostbare prosjekter og derfor bør de planlegges godt. Ta kontakt med [Norsk Landbruksrådgiving Øst](#) eller en entreprenør med erfaring fra hydroteknisk arbeid i landbruket for hjelp til å lage en plan tilpasset din gård og ditt behov. For råd og løsninger vises til [Typetegninger for hydrotekniske anlegg](#)

Det kan også søkes SMIL-tilskudd til konsulentbistand for rapport/tilstandsbeskrivelse, planlegging av tiltak, eller hjelper med SMIL-søknad om miljørelatert prosjekt på gården.

Tiltak i områder under marin grense skal følge rådene i [veilederen om små inngrep i kvikkleiresoner fra NVE](#).

2. Karbonlagring i jord og renseløsninger

Det kan gis engangstilskudd til tiltak som øker karbonbindingen i jord. Tiltak kan omfatte innkjøp og spredning av biokull, ullpellets eller annet egnet materiale. Det kan også gis tilskudd til planlegging og tilrettelegging for omlegging til regenerativ drift i korn- og grønsaksproduksjon (med krav om varig plantedekke og langsiktig perspektiv). Landbrukseiendommer med erosjonsutsatte arealer vil bli prioritert.

Tiltak for å redusere avrenning av næringsstoffer og plantevernmidler kan få tilskudd, f.eks.:

- etablering av nye fangdammer
- større vedlikeholdstiltak på fangdammer og kumdammer
- etablering av flomdam/kumdam før nedløp til kummer.

Årlige vedlikeholdet av dammene støttes av RMP-tilskudd.

Det kan også gis tilskudd til kvistdammer som demper avrenning ved flom, samler jordpartikler og hogstavfall. Tiltaket kan være aktuelt oppstrøms stikkrenner og kulverter for å hindre gjentetting og overbelastning, men kan også legges i flomveier. Tilskudd kan gis under forutsetning at kvistdammen bidrar til å redusere erosjon og avrenning til/fra jordbruksarealer.

En variert kantvegetasjon (gras + busker + trær) gir bedre erosjonsvern, forbedret vannkvalitet og økt naturmangfold, enn én type vegetasjon alene. Kantvegetasjon langs vassdrag fungerer som et naturlig filter som holder tilbake jordpartikler, fosfor, nitrogen og plantevernmiddelrester og bidrar til bedre vannkvalitet. Grasdekket binder det øverste jordlaget og beskytter mot overflateerosjon, mens busker og trær har sterke rotsystemer som binder jorda og reduserer risiko for erosjon og utrasing av bekkekanten.

3. Bygningstekniske miljøtiltak

Bygningsmessige tiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg blir prioritert. Aktuelle tiltak:

- Utvidelse av lagerkapasitet for husdyrgjødsel fra 8 til 12 måneder
- Lagerløsning for hestemøkk som reduserer overflateavrenning
- Dekke/presenning over gjødselkum

Midler til større bygningstekniske miljøtiltak kan søkes via [Innovasjon Norge](#)

4. Biologisk mangfold

Tiltak skal ivareta eller utvikle leveområder for arter og naturtyper i jordbrukets kulturlandskap, inkludert truede og rødlistede arter som salamander, åkerrikse (utsatt slått), vipe (vipestriper) og pollinerende insekter. Områder registrert ved naturtypekartleggingen vil danne grunnlag for prioritering av tiltak.

- Vipestriper bør anlegges i områder med regelmessig hekking, i nærhet av våte arealer. Vipestriper bør ikke anlegges nærmere enn 50 m fra høye busker og heller ikke på høstsådd areal.
- Åkerriksevennlig slått brukes i områder der det er registrert syngende åkerrikse over flere netter, og i områder der er mistanke om at det kan være hekking. Ved å slå jorden fra midten og ut, eller fra en side over mot en annen, gjør at åkerriksene bli presset ut i kantvegetasjonen. Dersom det er lite gress eller annen egnet vegetasjon i kanten av jorden, bør det settes igjen en ekstra kantsone med gress. Redusert kjørehastighet under slått/tresking og økt oppmerksomhet mot hva som befinner seg i gresset rett foran maskinen vil ha positiv effekt med tanke på å oppdage reir og unger. Dersom reir finnes, skal det settes av et areal på minst 2–5 dekar rundt reiret, med bred korridor (minst 3 m bred) til kantvegetasjon eller uslått areal.

Det kan gis tilskudd til tiltak mot fremmede arter, for eks. rådgiving eller utarbeidelse av plan for bekjempelse av fremmede arter på egen gård, slått eller lusing av høyrisikoarter (kjempespringfrø, kanadagullris, hagelupin m.fl.). Langsiktige bekjempelsesplaner prioriteres.

5. Holde gamle beiter åpne

Tilskudd kan gis til gjenåpning og inngjerding av gjengrodd gamle beiter (innmarksbeite, ikke fulldyrka jord eller skog). Det kan vurderes å gi tilskudd til tiltak for eks. i ravinebeiter eller bratte fulldyrka arealer som ikke kan jordarbeidas maskinelt. Søknaden skal inneholde dokumentasjon (gamle bilder/flyfoto) som viser tidligere bruk av området. Søker må ha egne dyr eller leieavtale for beitedyr.

Fysiske gjerder: Det skal settes opp varige gjerder av god kvalitet, tilpasset dyreslaget. Gjerdene skal være godt festet i bakken. Enkle gjerdestolper i kunststoff, fjærstål, glassfiber eller liknende godkjennes ikke som gjerdestolper. Skigard støttes der det bidrar til å løfte opplevelsen av et helhetlig kulturlandskap. Ved andre gjerdetraseer som er mindre synlige, vil det ikke gis støtte til skigard. Arealene skal beites aktivt av husdyr eller holdes åpne i minst ti år. SMIL dekker ikke generelt vedlikehold av gjerder.

Virtuelle/elektroniske gjerder: Det kan gis tilskudd til innkjøp av radiobjeller (klaver), men ikke til abonnement, drift eller vedlikehold. Det gjelder dyr som går på beite hvor fysiske gjerder enten ikke er ønskelig eller mulig å få til. Antall klaver må stå i forhold til nødvendig beitetrykk, for eks. ett dekar areal per småfe og fem dekar beiteareal per storfe. Tiltaket kan utløse krav om minimum 5 års beiting.

Midler til **rovviltavvisendegjerde** søkes hos [Miljødirektoratet](#).

6. Kulturminner og kulturmiljøer

Tiltak som ivaretar og eventuelt fremhever kulturminner og kulturmiljøer, inkludert verneverdige bygninger, gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting. Det kan gjelde kulturminner tilknyttet gårdsdrift som husmannsplasser, mindre bygninger i helhetlig gårdstun, steingjerder og andre kulturhistoriske elementer. Det kan gis tilskudd til istandsetting av eldre bygninger som ikke lenger er en del av den moderne landbruksdrifta, for eksempel stabbur, smier, utløer og bryggerhus. Bolighus støttes normalt ikke, men kan vurderes hvis klassifisert som spesielt interessant/verneverdig.

Kommunenes kulturminneplan og uttalelser fra kulturminnemyndighetene (Byantikvaren i Oslo, Akershus fylkeskommune) er førende.

Det gis kun tilskudd til utvendige tiltak på bygninger, inntil kr. 115 000 per bygning. Tiltak som berører verneverdige bygninger, skal utføres etter antikvariske prinsipper og/eller i tråd med veiledning fra faginstans som kommunen utpeker. Tiltak på fredede bygninger ligger utenfor SMIL-ordningen.

[Akershus bygningsvernseater](#) kan bistå med råd om istandsetting, vurdering av verneverdi, tilstandsrapport og hjelp til søknader.

Det anbefales også å søke [Kulturminnefondet](#), som har løpende søknadsbehandling.

7. Friluftsliv og tilgjengelighet

SMIL-midler kan gis til tiltak som legger til rette for friluftsliv og opplevelser i jordbrukets kulturlandskap, samt tiltak som bidrar til å spre kunnskap om jordbruk og naturverdier. Aktuelle tiltak kan være enkel tilrettelegging, utbedring og rydding av stier, gjerne i forbindelse med gamle veifar eller fegater, bedre tilgang til fiskeplasser langs elver og vassdrag, sammenhengende stier/ turveier i viktige landskapsdrag, merking og skilting, informasjonstavler og oppslag, forenkling av adkomst til utmark eller strandsonen, porter, kompensasjon for vesentlig ulempe (f.eks. avlingstap ved allmenn ferdsel).

Saksbehandling av SMIL-søknader

Saksbehandlingstiden for SMIL-søknader er inntil 3 måneder. Landbrukskontoret kan innhente uttalelser og innspill fra relevante faginstanser for å vurdere tiltaket og eventuelle vilkår som bør settes. Disse kan være Akershus fylkeskommune, Byantikvaren i Oslo, vannområdene i regionen og miljørådgivere i kommunene. Det kan også være nødvendig å gjennomføre befaring for å få bedre kjennskap til prosjektet.

RKL skal presentere og drøfte alle SMIL-søknadene i RL-rådet (Regionalt råd for næring, miljø og kultur i landbruket). RL-rådet består av representanter fra bondelagene i kommunene, bonde- og småbrukarlaget, skogeierlaget og fagpersoner innen miljø- og kulturminneforvaltning. Etter samråd med RL-rådet fatter RKL endelig vedtak om tildeling av tilskudd.

Ved tilsagn om tilskudd skal forholdet til annet relevant lovverk vurderes, herunder naturmangfoldloven. Innvilget SMIL-tilskudd innebærer ikke at tiltaket automatisk er godkjent etter andre lovverk. For mange tiltak må søker selv sørge for nødvendige avklaringer og tillatelser. Tiltaket kan kreve behandling etter følgende lovverk:

- **Steinsetting i bekk/elv** kan utløse krav om behandling etter vannressursloven.
- **Endring av bekkeløp** krever behandling etter vannressursloven.
- **Fangdammer** kan utløse krav om behandling etter plan- og bygningsloven og vannressursloven.
- **Inngrep i kantsone til bekk** kan utløse krav om behandling etter vannressursloven.
- **Bygningsmessige miljøtiltak** kan utløse krav om behandling etter plan- og bygningsloven.
- **Gjenåpning av beite ved skogrydding** kan utløse krav om behandling etter skogbruksloven og/eller nydyrkingsforskriften og kulturminneloven.
- **Tiltak på bygninger** kan utløse krav om behandling etter plan- og bygningsloven og kulturminneloven.

Listen er ikke uttømmende, verken når det gjelder aktuelle lovverk eller hvilke tiltak som kan utløse krav til behandling. For hver prosjekt/tiltak må det vurderes hvilke tillatelser som er nødvendige.

TILSKUDD TIL DRENERING AV JORDBRUKSJORD (GRØFTETILSKUDD)

Hvem kan søke, hvordan og når dreneringstilskudd?

- Foretak som eier eller leier jordbruksareal kan søke dreneringstilskudd
- Søknad sendes digitalt via [Altinn](#) og skal inneholde:
 - Grøftekart som viser hvilke arealer som skal dreneres.
Grøfter, kummer og utløp skal tegnes inn slik at arealet kan beregnes.
 - Kart hvor kjente automatisk fredete kulturminner og biologiske verdier er merket.
- Kostnadsoverslag, enten fra entreprenør eller eget

Søknadsfrist: 15. mars 2026

Dreneringssatser

- **Inntil 4000,- kroner pr. dekar** til systematisk grøfting
- **kr. 61,- per løpemeter grøft** ved usystematisk grøfting og åpne avskjæringsgrøfter

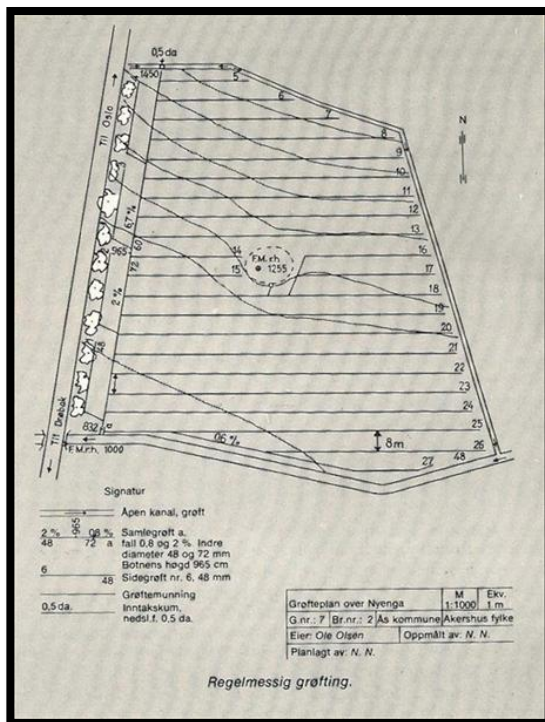
Generelle vilkår for dreneringstilskudd

- Tilskudd gis jordbruksareal som tidligere er grøftet. Dette dokumenteres med gamle grøftekart.
- På planerte arealer kan det gis tilskudd selv om arealet ikke har vært grøftet tidligere.
- Dreneringen skal utføres i tråd med planen; nødvendige justeringer skal tegnes inn på kartet.
- Det gis ikke tilskudd til grøftespyling, rensk av tette rør eller tiltak som er påbegynt eller fullført før søknaden behandles.
- Søknader fra eiendom med registrerte kulturminner blir sendt kulturminnemyndigheten for en vurdering. Det kan være nødvendig med arkeologisk registrering også på tidligere drenert areal. For dreneringssaker under 100 dekar dekkes slike utgifter av staten.
- For tiltak på arealer som ligger under marin grense, skal rådene fra [veileder om små inngrep i kvikkleiresoner fra NVE](#) følges.

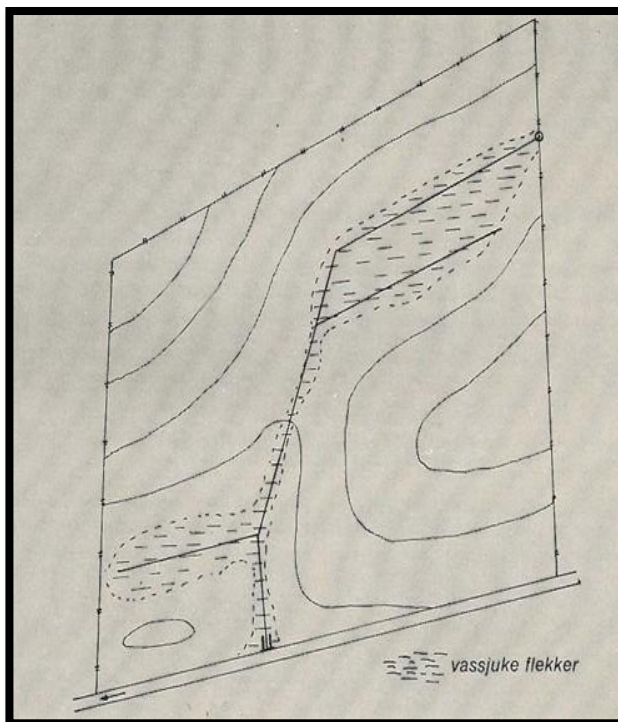
Eksempler på dreneringstiltak

- **Systematisk grøfting** (figur 1): Hele jordbruksareal dreneres med grøfter med lik avstand, som kobles til samlerør eller samlegrøft. Derfra igjen legges et utløpsrør til nærmeste bekk eller vassdrag. I tillegg legges det kummer til å fange opp overflatevann. Ved systematisk grøfting legges drensgrøftene med jevn avstand og hele feltet dreneres.
- **Usystematisk grøfting** (figur 2): Egnet for mindre områder eller våte partier på jordet. For eksempel bløte områder eller forsenkinger i terrenget på et jordbruksareal. Ved denne metoden må grøftene planlegges slik at fremtidig suppleringsgrøfting ikke hindres.
- **Åpen avskjæringsgrøft** (figur 3): Åpne grøfter etablert mellom dyrka mark og skog for å fange opp og lede bort vann.
- **Punktdrenering**: Tiltak for å tørke opp mindre partier på en teig, ofte med kum, sluk, eller nedgravet singel.

Nyttig lenke: [Faghefte drenering teori og praksis](#)

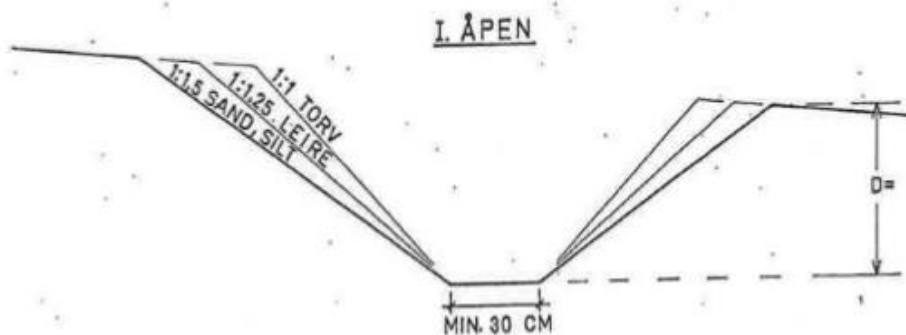

Figur 1: Systematisk grøfting (SFFL, 1990)

Figur 2: Usystematisk grøfting (SFL, 1990)

Avskjæringsgrøfter kan lages på flere måter. Den vanligste er en åpen grøft som vist på bildet under. Dybden bør være minst 60 cm.

Åpen avskjæringsgrøft, brukes i grense mot utmark ol.

Figur 3: Åpen avskjæringsgrøft (NLR SørØst, 2015)